

imposar-n'hi d'altres; i l'esclavatge de l'obrer, que, mercès a l'esperit democràtic que comença a sentir-se, en general, en els actuals temps, no ho és en la forma despòtica i tirana dels primers esclaus ni dels negres; però és esclavatge, des del moment que l'obrer se veu pagat amb insignificància incapaç de saciar les seves necessitats, i ha de contemplar com el seu burgès, que és en el lloc de l'antic feudal, gasta i's malmet els fruits que amb tantes gotes de suor ell ha produït. I és avui d'aquest esclavatge que'ns ocuparem.

L'home, per a sostenir-se en el món, necessita dels fruits que produeix la terra. La terra, per a produir fruits, té necessitat de l'ajuda de l'home; i aquesta ajuda, que és imprescindible, de l'home per a que la terra doni'ls fruits necessaris per al seu sosteniment, se dona per medi de treball; ja tenim perquè l'home, per a viure, necessita del treball.

El treball és el que produeix la riquesa dels pobles; com més aimants del treball són els habitants d'un poble, més ric el fan ésser; per lo tant, els que en el món produeixen les riqueses, són els que treballen.

Més, ara ve'l fruit-ne de les riqueses produïdes. Com és natural, fóra de llei que perteneixessin a aquell que les ha creades, que ell en fos el seu possessor, que ell en disfrutés, que equival a dir que perteneixessin als obrers, que són els que les creen. Però, passa talment al revés.

En el món, són dues les classes d'homes a disfrutar de les riqueses del mateix: els que treballen i els que no treballen; o sigui, els que produeixen i els improductius; i són aquests, — els que trenquen les lleis humanes — els que més en gaudeixen.

Els primers, o sigui els obrers, són els que veuen obligats a cavar la terra, a fer ponts, a obrir canals, a aixecar cases, a facilitar la comunicació dels pobles per medi de les carreteres; i ferrocarrils; en una paraula, a donar els medis necessaris per a la major producció, per a sostenir-se ells i sostenir, a la vegada, als que no treballen, que són els que, emparats per les lleis vigents, monopolitzen el capital, que és l'acumulació dels fruits produïts per l'obrer en tants anys d'existència. I d'aquí neix l'esclavatge del pobre, de l'impotent, del treballador, que's veu privat del què és seu, del què ell ha guanyat, i neix també'l predominí del ric i del burgès que, revestit de la força que li dona'l capital, obliga al pobre a treballar per a que li sostingui la vida que amb tant *rumbo* porta.

I és per això que en els temps presents hi hà encara una classe que és esclava de l'altra. Els més dels habitants, són dominats i explotats pels menys. Així és que convé que'ns deslliurem tots els que som esclaus. És precis que coneixem els nostres drets; que volguem el què es nostre, fent prevalèixer la raó. Ja sabem que per a aconseguir-ho, hem de lluitar i que en aquesta lluita seràn molt nombroses les víctimes; més, el record de les mateixes, serà'l que'ns alentarà per a aixecar un pedestal a la llibertat, quan del nostre esclavatge serem deslliurats, com ho forem dels primers que ha sofert el món.

JOAQUÍM MOGAS

NACIONALISTES : Propagueu amb tot vostre braó i entusiasme, les idees llibertadores de nostra patria, puix que d'això se'n derivarà la nostra comú felicitat.

CONVERSANT...

— ¿Crec que heu de fer un nou periòdic?

— Sí, noi; hem decidit posar-nos a *redemptors*.

— Vaja, ja ho veig; un nou periòdic fent el joc de la política dels de dalt o dels d'abaix.

— ¡Ah, no; això no ho creguis pas!.. Justament és ben al revés. Si nosaltres hem decidit fer aquest periòdic per a després fer l'agrupació, és degut a la disconformitat amb els dos partits que's disputen el predominí en aquesta vila, per què estàn faltats d'ideals. I no solsament n'estàn faltats, si no que, amb la seva manera xorca d'actuar, es corre el perill de que molts granollerins que abans es deien i pensaven en republicà, ara ja dubten de l'eficàcia de l'ideal llur.

— Però, vosaltres sou molt joves...

— Això és el què convé i el què volem: joventut. Volem convèncer al jovent de la necessitat que té d'agrupar-se al entorn de nostra bandera. I ens dirigim, sobre tot, al jovent, més que a ningú, per ésser l'element que està nèt de tot pecat polític.

— Al jovent de Granollers li agrada massa ballar. No està per ideals. No li preocupa la vida de la seva població.

— Sí; és veritat que l'element jove no's preocupa gaire, per a no dir gens, de tot el què fa referència a la vida ideològica i administrativa de Granollers. I això és degut, pot ser a les malifetes que ha sentit contar als seus pares i als vells polítics d'aquesta població que s'havien pres en serio la seva actuació. També hi ha influït, i no'n tenim cap dubte, el que, des-de molts anys enrera, a tots els que han regit els destins de la vila, no'ls va preocupar o no'ls va convenir, — per a poder així fer més anys de les seves — el donar la deguda instrucció al poble.

Tots sabem que des de vint anys a aquesta part, a Granollers no s'ha intentat mai resoldre, com en altres poblacions, el que l'obrer se pugui instruir degudament, sense costar-li un cèntim.

— Sí, si's va intentar allavors de l'«Ateneu Obrer», però va fracassar.

— Això mateix; va fracassar. I va fracassar perquè no convenia, ni ha convingut mai, als que precisament s'han apoderat del govern de un poble, per l'ignorància del mateix.

Com ja hem dit, en aquesta vila mai els ha convingut, als aludits polítics, que'l jovent pugui instruir i saber dels drets i deures que té l'home en la societat, per a així poder-lo manar, més tard, cap allí on més els convinga. Això sí, de diversions com les del ball, sempre han procurat que no'ls en faltés. El jovent ha ballat sempre que ha volgut. Quan li han fet falta pessetes, ha trobat senyors disposats sempre a donar iles que fessin falta. Per això, al jovent no li preocupen els ideals ni que manin els uns o els altres. Només se preocupa — com va dir molt bé en Manuel Fontdevila, en certa conferència — per si diumenge les orquestres son aquí o si són fóra.

— Així vosaltres us heu proposat...

— Fer sortir al jovent de l'indiferència en que està col·locat en qüestió d'idees i portar-lo, poc a poc i de mica en mica, cap a sota'ls plecs de la nostra modesta però honrada bandera, per a, en dia no molt llunyà, poder esclatar en abundanta ufana i donar tots plegats l'exemple de l'austeritat als gloriosos ideals de Nacionalisme, República i Socialisme.

FRANCESC SALVADÓ

NOVES

Per la premsa de la capital, ens enterem de l'homenatge que'ls orfeons de Catalunya preparen al Mestre Millet, de l'«Orfeó Català» tantes voltes llorejat. Per l'importància i nombre de les entitats adherides, promet ésser un èxit gros aital homenatge. Sabem també que'l nostre «Orfeó Granollerí» ha enviat ja la seva adhesió, de lo qual ens en felicitem, puix, que potser serà per primera vegada que Granollers assistirà a una manifestació artística i cultural, de l'importància de la que's prepara.

◎ ◎

La «Joventut Alhambrina» està ensajant la comèdia dramàtica en tres actes «La bojeria» i la *pessa* en un acte «La forastera», per a posar-les en escena en la diada de Tots Sants,

◎ ◎

«L'Esbart Artístic» de «L'Unió Lliberal», està ensajant, per a representar-la també per Tots Sants, l'obra «Genoveva de Brabante» que segons creiem, està *autoritzada per l'autoritat eclesiàstica*. Ens permetem preguntar a dit «Esbart»: ¿No tenen en son repertori cap obra del Teatre Català?

◎ ◎

Novament ha sigut aplaçada l'inauguració oficial del Telèfon de l'Estat. Pot-ser més valdria que, per compte d'esperar tant a aquests personatges d'allà dalt, repartissin les llistes d'abonats, per a que'ls mateixos puguin saber a què atènyer-se i amb qui comunicar,

◎ ◎

Ha embarcat en el transatlàntic «Infanta Isabel», contractat per a formar part del quintet del mateix el professor de violí de l'orquestra «La Catalana» d'aquesta vila i amic nostre en Josep Caminal.

◎ ◎

Per fi sembla que l'Ajuntament s'ha decidit a fer arreglar les aceres i fer construir les que manquen, als propietaris que encara no ho han fet. Aplaudim aquesta decisió, per lo que directament afecta a la *seguretat personal* del que'ns veiem precisats a anar a peu.

◎ ◎

Surt cap a *provincias*, nostre company de redacció en Valenti Turu. Li hem fet prometre que'ns enviarà qualque nota d'aquells països.

◎ ◎

Prompte serà un fet l'instal·lació en el «Casino de Granollers», d'un *cine* que funcionarà les tardes i nits dels dies festius, per a ús exclusiu dels socis d'aquella casa.

Avis d'administració

Preguem a tots quants rebim **RENOVACIÓ** i no estiguin conformes per no simpatitzar amb les idees que sustenta i propaga, o per altre causa, fassin l'obsequi d'avisar-ho al repartidor, puix, en cas contrari, se'ls considerarà com a sotscriptors.

REPUBLICANS : Conreueu amb amor i constància aquestes nostres idees, ja que seràn nostres fills qui en recolliràn llurs fruits.

Impremta d'E. Garrell : Granollers